

undret mig lidt over dette Forhold og den Maade, hvorpaa det blev taget. Der kommer Pastor Rørdam og bekendtgør i Kirken, sandsynligvis har han brugt den samme Indledning, som han brugte i alle sine Skrivelser til mig: Af Samvittighedsgrunde anser jeg mig forpligtet til at døbe Børnene efter det nye Ritual i Ryslinge Valgmenigheds Kirke den kommende Søndag, og saa kalder denne Bestyrelse ham til sig straks efter Gudstjenesten og forbyder ham det. Dem, som har været saa ømtaalige, saa gode Talsmænd for Rørdam og Valgmenighedens Samvittighed under hele denne Forhandling, er det aldrig faldet ind, at denne Valgmenigheds Bestyrelse øvede en utaalelig Samvittighedstvang overfor sin Præst, for det maa de have gjort.

Jeg sagde naturligvis nogle pæne Ord til disse Mennesker, fordi de havde øvet denne Samvittighedstvang, fordi de havde sagt, han skulde holde sig Loven efterrettelig; det tiltaler mig altid, naar jeg træffer Mennesker, der i saadanne Forhold vil have Disciplin. De vilde vente, sagde de, men hvis jeg ikke fremsatte dette Forslag om, at Menighedsraadsloven skulde rette sig efter Ryslingeritualet, og fik det gennemført inden Paaske, vilde de ikke vente længere. De sagde nu ikke inden Paaske, de sagde i den kommende Rigsdagsamling, men da den jo antagelig skulde slutte til Paaske, kan jeg vel godt bruge det Udtryk. Jeg reagerede ikke, jeg søgte at tale fornuftigt med dem, og jeg sagde, at det kunde vist ikke lade sig gøre. I den Forbindelse var det, jeg kom med den Udtalelse, som det ærede Medlem Hr. Povlsen bebrejder mig, at naar Ritualet blev ændret i Overensstemmelse med Menighedsraadsloven, var det ikke udelukket, at jeg kunde autorisere det foreslaaede Ritual. Jeg vedkender mig fuldt ud denne Udtalelse under den Situation, at det ikke var udelukket. Jeg kunde sige det, det var heller ikke udelukket paa det Tidspunkt, jeg var da i August Maaned paa Overvejelsernes Standpunkt. Jeg var fuldstændig klar over, at jeg havde Magt til rent formelt at kunne gaa til Kongen og indstille dette Ritual til Autorisation, formelt. Men jeg kom rigtignok ogsaa ved nærmere Overvejelse til Erkendelse af, hvilke Følger det kunde faa, og hvilken Tvang jeg kunde udsætte mig for at skulde øve paa andre Punkter, hvis det skete. Deputationen forlød mig, og jeg sagde til dem: Kan De ikke se at faa Pastor Rørdam fra at forrette disse Daab ved Hjemmedaab. De havde

ogsaa fortalt, at han vilde rette sig efter deres Ordre og ikke døbe i Kirken, men at han vilde forrette Daaben som Hjemmedaab. Og de gik fra mig med den Udtalelse, at nu skulde de tage under Overvejelse, om de kunde frafalde deres Krav om, at Menighedsraadsloven skulde ændres af Hensyn til dem, eller om de vilde ændre deres Ritual efter Menighedsraadsloven, og de vilde nok henstille til Pastor Rørdam og vedkommende Forældre at opsætte disse Daab. Bagefter saa jeg i „Fyns Venstreblad“, at Valgmenighedens Formand, som var Lederen af Delegationen, har udtalt, at det var paa deres Tilskyndelse, at Rørdam foretog disse Hjemmedaab. Jeg har en indirekte Bekræftelse paa, at det er rigtigt, at Samtalen i Ministeriet faldt saaledes, som jeg har refereret den.

Ærede Medlemmer kan nok forstaa, at efter dette Kendskab til Forholdene stod jeg ikke videre sympatetisk overfor Ryslinge Valgmenighed, men en Minister maa jo ikke lade sig berøre af Sympatier eller Antipatier. Det gjorde jeg heller ikke. Men der var altsaa en Mand, som hurtigt svarede, at han garanterede for de Radikale ved en Forandring. Nu kunde jeg henstille til det ærede Medlem Hr. Povlsen, da han har faaet dette at vide, at han sendte Ryslinge Valgmenighed det Olieblad, at denne Garanti kunde man ogsaa sikkert have stølet paa, den skulde nok være kommet. Men hvad Følgen var blevet, hvis jeg havde fremsat et saadant Forslag om, at hver Mand i Landet — for det var jo Meningen, hvis der indsattes en saadan Ændring — skulde have Ret til at have sit Ritual, naar han kunde finde en Præst, der vilde døbe efter det, det er jo en anden Sag. Jeg tror, at hvis jeg var kommet til dette høje Ting med et saadant Forslag, havde jeg ikke faaet en anstændig politisk Død, men saa var jeg druknet i Latter.

Til Slutning kom det ærede Medlem Hr. Povlsen ind paa, at jeg havde afbrudt Forhandlingerne ved at afskedige Rørdam, før jeg tog en Forhandling med Menigheden. Nej, jeg har ikke afbrudt Forhandlingerne, Forhandlingerne med Menigheden er ikke afbrudt, jeg er villig til at forhandle med Menigheden den Dag i Dag. Men jeg havde meddelt Rørdam, at hvis han vilde bruge dette Ritual oftere, saa mistede han sin Anerkendelse. Det er ikke at afhryde Forhandlingerne. — Det ærede Medlem Hr. Povlsen sagde, at jeg vilde lukke alle Landets Kirker for Rørdam. Det har jeg ikke sagt noget om, det